

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НДПП 11. Управління фінансово-економічною діяльністю навчального закладу

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти

(шифр і назва напрямку підготовки)

Спеціальність

073 Менеджмент

(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація

(назва спеціалізації)

факультет економіко-правовий

(назва факультету)

2019–2020 навчальний рік

Робоча програма

Управління фінансово-економічною діяльністю навчального закладу
(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти ОПП «Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти»

Спеціальністю _____ 073
«Менеджмент» _____

Розробник: Семкова Лілія Вячеславівна, к.е.н., доцент кафедри менеджменту

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від « 28 » серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри менеджменту

« 28 » серпня 2019 року

2019 рік

© МДУ, 2019 рік

© Семкова Л.В.,

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: <u>07 Управління та адміністрування</u>	Нормативна	
Модулів – 2	ОПП: « <u>Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти</u> » Спеціальність: <u>073 Менеджмент</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>реферативне дослідження</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Ступінь вищої освіти: <u>Магістр</u>	Лекції	
		год. 16	год. 10
		Практичні, семінарські	
		год. 14	год. 8
		Лабораторні	
		год.	год. -
		Самостійна робота	
		год. 59	год. 71
Індивідуальні завдання: денна форма навчання – 1 год. заочна форма навчання – 1 год.			
Вид контролю: <i>залік</i>			

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

Для денної форми навчання – (30 : 60) %

Для заочної форми навчання – (20 : 80) %

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення курсу: формування системи знань щодо базових понять в галузі фінансів та фінансового механізму функціонування навчального закладу, змісту окремих закладів фінансової діяльності навчального закладу та їх взаємозв'язку.

Завдання курсу: вивчення економічних та фінансових процесів, що відбуваються у сфері освіти; закріплення комплексу економічних знань і засвоєння досягнень теорії та практики управління фінансово-економічною діяльністю в навчальних закладах.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: навчальна дисципліна «Управління фінансово-економічною діяльністю навчального закладу» належать до вибіркового навчальних дисциплін професійної підготовки освітньо-професійної програми «Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти» спеціальності 073 «Менеджмент» освітнього рівня «Магістр» і спрямована на опанування наступних компетентностей:

інтегральна:

- Здатність розв'язувати складні управлінські задачі та педагогічні проблеми у професійній діяльності керівника закладу освіти, що передбачає проведення досліджень, здійснення інновацій у сфері освіти та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні:

- Здатність адаптуватися до змінних умов професійної управлінської діяльності, генерувати нові ідеї, виявляти та вирішувати проблеми у складних і непередбачуваних умовах.

спеціальні (фахові, предметні):

- Здатність працювати в нормативно-правовому полі законодавства України, здійснювати нормативно-правові процедури в управлінській діяльності;
- Здатність проводити оцінку можливостей закладу освіти як соціальної системи, встановлювати критерії розвитку, розробляти маркетингову стратегію і тактику діяльності на ринках освітніх послуг і праці;
- Здатність забезпечувати ефективне управління закладом освіти, вміння визначати та використовувати концепції, теорії, методи та інструментарії освітнього менеджменту.

Дисципліна використовується для формування наступних програмних результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки магістра за спеціальністю 073 «Менеджмент» (ОПП «Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти») у Маріупольському державному університеті:

- Знати концепції, теорії, методи менеджменту для вирішення освітніх задач, умови їх застосування для підвищення ефективності управлінської праці, створення психологічного мікроклімату, формування корпоративної культури у закладі освіти (РН1);
- Вміти аналізувати основні напрями реформування освіти в Україні; визначати проблеми і оцінити переваги і загрози проведення реформ на різних рівнях освіти (РН 2);
- Вміти проводити аналіз фінансово-економічної діяльності, аудит і оцінювання управлінської діяльності, визначати показники ефективного використання кадрових, матеріальних та фінансових ресурсів (РН 14).

Передумови для вивчення дисципліни:

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких спирається на дану дисципліну
--	--

-	Теорія і практика управління в освіті Інноваційна діяльність керівника закладу освіти Організація початкової освіти Організація дошкільної освіти
---	--

Результати навчання: Згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти» здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- теоретичні та практичні засади фінансово-економічної діяльності навчального закладу;
- законодавчу та нормативно-правову базу організації фінансово-економічної діяльності навчального закладу;
- механізми та технології планування, управління та використання фінансових ресурсів закладу освіти;
- організаційно-економічну модель фінансового забезпечення навчального закладу;
- особливості діяльності закладу освіти у ринкових умовах.

вміти:

- використовувати різноманітні форми фінансового забезпечення навчального закладу;
- планувати, управляти та використовувати фінансові ресурси закладу освіти;
- складати та аналізувати кошторис та його можливості для забезпечення діяльності навчального закладу;
- проводити оцінку ефективності управління ресурсами закладу освіти;
- залучати позабюджетні ресурси, використовуючи знання з фандрайзингу;
- управляти залученими та власними ресурсами, оптимізувати їхню структуру;
- здійснювати дієвий контроль за фінансово-економічною діяльністю навчального закладу.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ОСВІТИ; ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ІКОНАННЯ КОШТОРИСУ В НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Тема 1. Механізм, технології та критерії прийняття управлінських рішень з питань фінансово-економічної діяльності навчального закладу

Визначення понять «рішення» та «управлінське рішення». Класифікація управлінських рішень. Вимоги до управлінського рішення. Методи прийняття рішень. Вимоги до управлінського рішення з питань фінансово-економічної діяльності. Процедура прийняття управлінського рішення. Вимоги до технології прийняття рішень. Ієрархія в прийнятті рішень, особливості діяльності цільових між функціональних груп. Механізм прийняття управлінських рішень.

Тема 2. Бюджетна система України. Поняття фінансового механізму та фінансування закладів освіти

Бюджетна система України. Методи та форми фінансового механізму системи освіти. Поняття фінансового механізму та фінансування закладів освіти. Законодавча і нормативна база функціонування бюджетної системи: Конституція України; повноваження Верховної Ради України; повноваження Президента України; повноваження Кабінету Міністрів та інших органів виконавчої влади; повноваження органів місцевого самоврядування. Основні принципи та порядок фінансування бюджетних установ: облік фінансування через органи Державного казначейства; поняття бюджетної класифікації та її структура. Склад і класифікація видатків. Облік касових видатків. Особливості управління фінансовими ресурсами в закладах освіти.

Тема 3. Бухгалтерський облік в закладах освіти.

Кошторис закладу освіти – основні поняття та складові Організація бухгалтерського обліку в закладах освіти: характеристика діяльності закладів освіти та правові засади їх діяльності; правила та механізми фінансування закладів освіти; організація бухгалтерського обліку в закладах освіти. План рахунків закладів освіти та його структура.

Кошторис закладу освіти: поняття про кошторис. Види кошторисів. Власні кошти закладів освіти, їх склад та призначення. Завдання обліку коштів спеціального фонду: сум за дорученнями, депозитних сум та інших бюджетних надходжень. Складання проектів кошторисів: розгляд і затвердження кошторисів; внесення змін до кошторисів.

Тема 4. Управління фінансами навчального закладу. Організаційна побудова бухгалтерії та вимоги до її працівників

Функціональна структура навчального закладу: стратегічна верхівка, допоміжний та навчально-допоміжний персонал. Основні принципи адміністративного управління: розподіл праці, авторитет, дисципліна, єдність керівництва та управління, підпорядкування особистих інтересів загальному благу, винагорода, ієрархія, централізація, порядок, справедливість, стабільність кадрів, ініціатива, дотримання етичних норм.

Управління фінансами загальноосвітнього навчального закладу. Типові штатні нормативи.

Структура керівництва загальноосвітнім навчальним закладом: лінійний, функціональний і змішаний типи структури керівництва в закладах освіти.

Організаційна побудова бухгалтерії як окремої ділянки навчального закладу. Вимоги до головного бухгалтера навчального закладу.

ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2. ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ В РИНКОВИХ УМОВАХ

Тема 5. Облік розрахунків з оплати праці

Економічна сутність заробітної плати в закладах освіти та завдання обліку. Класифікація працівників. Облік чисельності працівників та використання робочого часу. Форми оплати праці в закладах освіти. Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з оплати праці.

Порядок використання та обліку коштів спеціального фонду: власні кошти закладу освіти, їх склад та призначення. Завдання обліку коштів спеціального фонду; облік спеціальних коштів; облік сум за дорученнями; облік інших власних надходжень.

Тема 6. Механізми та технології розпорядження майном навчального закладу

Характеристика, класифікація та оцінка основних засобів закладів освіти. Завдання обліку основних засобів навчальних закладів.

Облік наявності та надходження основних засобів: безоплатне отримання основних засобів; оприбуткування виявлених під час інвентаризації залишків.

Облік зносу та ремонту основних засобів. Облік вибуття основних засобів.

Звітність навчальних закладів: поняття про звітність закладу; види звітності; порядок складання балансу.

Тема 7. Надання платних освітніх послуг навчальним закладам в умовах ринкової економіки

Поняття освітньої послуги. Перелік освітніх та інших послуг, які можуть надаватися навчальними закладами. Вартість освітньої послуги. Калькуляція ціни освітньої послуги. Надання платних освітніх послуг навчальними закладами в умовах ринкової економіки. Нормативно-правові засади надання освітніх послуг. Надання платних освітніх послуг ВНЗ.

Повноваження керівника щодо управління позабюджетними ресурсами навчального закладу. Складові позабюджетних ресурсів. Правила та напрямки використання позабюджетних коштів. Контроль та відповідальність за використанням позабюджетних коштів. Благодійний фонд – як додаткове джерело фінансування закладу освіти.

Тема 8. Фандрайзинг – методика залучення додаткових коштів

Поняття фандрайзингу, історія виникнення. Основні категорії: об'єкт, суб'єкт, завдання фандрайзингової діяльності. Донори та способи взаємодії з ними. Форми та інструменти фандрайзингу. Правила успішного фандрайзингу. Перспективи розвитку фандрайзингу в Україні.

Приклади застосування методики залучення позабюджетних коштів в різних типах навчальних закладів. Меценатство і спонсорство в системі освіти. Благодійні фонди і міжнародні донорські організації. Український та світовий досвід фандрайзингу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Особливості управління фінансовими ресурсами освіти; фінансово-економічне планування та виконання кошторису в навчальному закладі													
Тема 1. Механізми технології та критерії прийняття управлінських рішень з питань фінансово-економічної діяльності навчального закладу	11	2					9	11					11
Тема 2. Бюджетна система України. Поняття фінансового механізму та фінансування закладів освіти	11	2	2				7	11	2				9
Тема 3. Бухгалтерський облік в закладах освіти. Кошторис закладу освіти – основні поняття та складові	12	2	2				8	12	2	2			8
Тема 4. Управління фінансами навчального закладу. Організаційна побудова бухгалтерії та вимоги до її працівників	12	2	2				8	12	2	2			8
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>46</i>	<i>8</i>	<i>6</i>				<i>32</i>	<i>46</i>	<i>6</i>	<i>4</i>			<i>36</i>
Змістовий модуль 2. Диверсифікація фінансового забезпечення закладів освіти в ринкових умовах													
Тема 5. Облік розрахунків з оплати праці	10	2	2				6	10		2			8
Тема 6. Механізми та технології розпорядження майном навчального закладу	11	2	2				7	11	2				9
Тема 7. Надання платних освітніх послуг навчальним закладам в умовах ринкової економіки	11	2	2				7	11	2				9
Тема 8. Фандрайзинг – методика залучення додаткових коштів	11	2	2				7	11		2			9
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>43</i>	<i>8</i>	<i>8</i>				<i>27</i>	<i>43</i>	<i>4</i>	<i>4</i>			<i>35</i>

Усього годин	89	16	14	-		59	89	10	8	-		71
Модуль 2												
ІНДЗ	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-
Усього годин	90	16	14	-	1	59	90	10	8		1	71

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Механізми технології та критерії прийняття управлінських рішень з питань фінансово-економічної діяльності навчального закладу	
2	Бюджетна система України. Поняття фінансового механізму та фінансування закладів освіти	2
3	Бухгалтерський облік в закладах освіти. Кошторис закладу освіти – основні поняття та складові	2
4	Управління фінансами навчального закладу. Організаційна побудова бухгалтерії та вимоги до її працівників	2
5	Облік розрахунків з оплати праці	2
6	Механізми та технології розпорядження майном навчального закладу	2
7	Надання платних освітніх послуг навчальним закладам в умовах ринкової економіки	2
8	Фандрайзинг – методика залучення додаткових коштів	2
<i>Разом</i>		<i>14</i>

6. Теми практичних занять – не передбачено навчальним планом

7. Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

Самостійна робота передбачає необхідність самостійного опанування здобувачем вищої освіти основних теоретичних положень дисципліни та самостійне оволодіння основними методами наукового дослідження та розвиток самостійного теоретичного державного мислення. Формами контролю виконання здобувачем вищої освіти самостійної роботи є усне або письмове опитування та перевірка правильності виконання навчальних завдань під час індивідуально-консультаційної роботи викладача.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Механізми технології та критерії прийняття управлінських рішень з питань фінансово-економічної діяльності навчального закладу	9
2	Бюджетна система України. Поняття фінансового механізму та фінансування закладів освіти	7
3	Бухгалтерський облік в закладах освіти. Кошторис закладу освіти – основні поняття та складові	8
4	Управління фінансами навчального закладу. Організаційна побудова бухгалтерії та вимоги до її працівників	8
5	Облік розрахунків з оплати праці	6
6	Механізми та технології розпорядження майном навчального закладу	7
7	Надання платних освітніх послуг навчальним закладам в умовах ринкової економіки	7

8	Фандрайзинг – методика залучення додаткових коштів	7
<i>Разом</i>		59

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання є однією з форм самостійної роботи студента, що виконується у формі реферативного дослідження з його презентацією.

Рекомендовані теми реферативних досліджень

1. Бюджетна політика держави в сфері освіти.
2. Економічна характеристика витрат навчальних закладів.
3. Порядок складання, розгляду, ствердження й виконання кошторису навчального закладу.
4. Шляхи пошуку методів фінансування закладів освіти на сучасному етапі.
5. Особливості казначейського обслуговування державних навчальних закладів.
6. Особливості придбання товарів і послуг за державні засоби (тендерні закупівлі).
7. Фінансове забезпечення діяльності загальноосвітніх шкіл.
8. Фінансове забезпечення діяльності інтернатних закладів.
9. Методичні підходи до аналізу фінансово-економічної діяльності в навчальному закладі.
10. Загальні тенденції в управлінні фінансово-економічною діяльністю закладів системи освіти України.
11. Джерела фінансування навчальних закладів.
12. Порядок надання й розрахунок вартості платних послуг у навчальних закладах.
13. Соціальна політика держави. Заробітна плата в загальноосвітніх школах.
14. Бухгалтерський облік у системі управління бюджетним навчальним закладом.
15. Особливості відбиття господарських операцій в обліку. Касове й фактичне виконання кошторису.
16. Фінансова звітність навчальних закладів.
17. Якість трудового потенціалу в контексті освіти України.
18. Фінансова діяльність навчального закладу.
19. Методи удосконалення фінансово-економічної діяльності навчального закладу.
20. Джерела фінансування навчальних закладів різних типів.
21. Методи удосконалення господарської діяльності в навчальному закладі України.
22. Нормативно-правова база функціонування освітнього закладу в Україні.

23. Ефективність управління фінансово-економічною діяльністю закладу освіти.
24. Меценатство і спонсорство в системі освіти.
25. Зарубіжний досвід мотивації педагогічних працівників навчальних закладів.

Рекомендації до написання реферативного дослідження:

Реферат – це самостійна письмова робота на тему, запропоновану викладачем (тема може бути запропонована і студентом, але обов'язково повинна бути узгоджена). Мета наукової роботи полягає у розвитку навичок самостійного творчого мислення та письмового викладу власних думок. Реферат має містити: чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми з використанням концепцій та аналітичного інструментарію, що розглядається в рамках дисципліни, висновки, узагальнюючі авторську позицію з поставленої проблеми. У залежності від специфіки дисципліни форми рефератів можуть диференціюватися. У деяких випадках це може бути аналіз наявних статистичних даних з досліджуваної проблеми, аналіз матеріалів із засобів масової інформації та використанням досліджуваних моделей, докладний розбір запропонованого завдання з розгорнутими думками, підбір і детальний аналіз прикладів, які ілюструють проблему і т. д. Побудова реферату – це відповідь на питання чи розкриття теми, яке засноване на класичній системі доказів.

Структура реферату:

1. Титульний лист.

2. Вступ – суть і обґрунтування вибору даної теми, складається з ряду компонентів, пов'язаних логічно і стилістично. На цьому етапі дуже важливо правильно сформулювати питання, на який ви збираєтесь знайти відповідь у ході свого дослідження. При роботі над вступом можуть допомогти відповіді на наступні питання: «Чи треба давати визначення термінів, що прозвучали в темі реферату?», «Чому тема, яку я розкриваю, є важливою зараз?», «Які поняття будуть залучені в мої міркування з темі?», «Чи можу я розділити тему на декілька більш дрібних підтем?».

3. Основна частина – теоретичні основи обраної проблеми та виклад основного питання. Ця частина передбачає розвиток аргументації та аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій з цього питання. У цьому полягає основний зміст есе і це являє собою головну трудність. Тому важливе значення мають підзаголовки, на основі яких здійснюється структурування аргументації; саме тут необхідно обґрунтувати (логічно, використовуючи дані або суворі міркування) запропоновану аргументацію/аналіз. Там, де це необхідно, в якості аналітичного інструменту можна використовувати графіки, діаграми і таблиці.

Залежно від поставленого питання аналіз проводиться на основі наступних категорій: причина – наслідок, загальне – особливе, форма – зміст, частина – ціле, постійність – мінливість.

У процесі побудови реферату необхідно пам'ятати, що один параграф повинен містити тільки одне твердження і відповідне доказ, підкріплене графічним та ілюстративним матеріалом. Отже, наповнюючи змістом розділи аргументацією (відповідної підзаголовку), необхідно в межах параграфа обмежити себе розглядом однієї головної думки.

4. Висновок – узагальнення та аргументовані висновки по темі з зазначенням області її застосування і т. д. Підсумовує реферат або ще раз вносить пояснення, підкріплює сенс і значення викладеного в основній частині. Методи, рекомендовані для складання висновку: повторення, ілюстрація, цитата, вражаюче твердження. Висновок може містити такий дуже важливий, що доповнює реферат елемент, як вказівку на застосування (імплікацію) дослідження, не виключаючи взаємозв'язку з іншими проблемами.

Вимоги до написання реферату:

Реферати виконуються студентами самостійно, і містять 25-30 сторінок машинописного тексту. Перед початком роботи над рефератом потрібно намітити

невеликий план і підібрати літературу. Насамперед, потрібно ознайомитися з літературою, рекомендованою навчальною програмою, а потім розширите список джерел.

До виконання індивідуальних завдань (рефератів і контрольних робіт) висуваються наступні вимоги:

- індивідуальне завдання має бути виконане самостійно українською (для іноземців, за бажанням - російською) мовою, як власне міркування автора на основі інформації, отриманої з різних джерел;
- зміст індивідуального завдання має бути викладений від імені автора;
- мета реферату має бути чіткою та відображати суть досліджуваної проблеми;
- зміст індивідуального завдання має відповідати темі завдання та відображати стан проблеми, ступінь розкриття суті проблеми у роботі має бути прийнятною;
- при розробці індивідуального завдання повинні бути використані не менш 8-10 різних джерел;
- робота має містити узагальнені висновки та рекомендації.

Структура рефератів повинна містити:

Титульний аркуш (титульний аркуш є першою сторінкою реферату);

Зміст (зміст містить: вступ; найменування усіх розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів основної частини завдання; висновки; список джерел інформації);

Вступ (у вступі коротко формулюється проблема, пояснюється вибір теми, її актуальність і значимість вказується мета та завдання реферату дається характеристика використаної літератури);

Основна частина містить декілька розділів. Кожний розділ основної частини розкриває окрему проблему або одну з її сторін і логічно є продовженням попереднього;

Висновки або Висновок (у висновках приводять оцінку отриманих результатів роботи, пропонуються рекомендації). За обсягом Висновки не мають бути більшими за Вступ;

Список джерел інформації (список посилань) (містить перелік джерел, на які посилаються у основній частині реферату або контрольної роботи). Цей список завершує роботу. У ньому фіксуються тільки ті джерела, з якими працював автор реферату. Він складається у алфавітному порядку за прізвищами авторів чи назв книг. Іноземні джерела містять у кінці списку.

Вимоги до оформлення рефератів

До оформлення рефератів і контрольних робіт висуваються такі вимоги:

- реферати й контрольні роботи оформляють на аркушах формату А4 (210x297), текст друкується на одній стороні аркуша через півтора інтервали;
- параметри шрифту: гарнітура шрифту - Times New Roman, накреслення - звичайний, кегль шрифту - 14 пунктів, колір тексту – авто (чорний);
- параметри абзацу: вирівнювання тексту – за шириною сторінки, відступ першого рядка -12,5 мм, міжстрочний інтервал – 1,2;
- поля сторінки для титульного аркуша: верхнє й нижнє поля – 20 мм; праве й лівє поля – 15 мм;
- поля всіх інших сторінок: верхнє й нижнє поля – 20 мм, розмір лівого поля 30 мм, правого – 15 мм;
- на титульному аркуші вказується назва навчального закладу, тема реферату, назва навчального курсу, номер групи, дисципліна, П. І. Б. автора, П. І. Б. того, хто перевіряє, місце та рік виконання роботи;
- кожен структурну частину необхідно починати з нового розділу з наступної сторінки (Вставка/Розрив/Новий розділ, з наступної сторінки);
- сторінки нумерують арабськими цифрами, дотримуючи наскрізну нумерації по всьому тексту. Порядковий номер ставлять угорі сторінки, праворуч;

- нумерація сторінок починається з титульного аркуша, але на титульному аркуші та на сторінці «Зміст» номер сторінки не вказується, нумерація вказується із цифри 3 (із третьої сторінки);
- текст основної частини індивідуальних завдань розбивають на розділи, підрозділи, пункти та підпункти;
- розділи, підрозділи, пункти, підпункти нумерують арабськими цифрами;
- розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах матеріалу, що викладається, і позначатися арабськими цифрами, наприкінці номера розділу крапку не ставлять (наприклад, 1);
- підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, розділених крапкою. Наприкінці номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад: «1.1»;
- заголовки (заголовки 1 рівня) кожної структурної частини індивідуального завдання (наприклад, ЗМІСТ, ВСТУП і т.ін.) і заголовки розділів основної частини потрібно розташовувати у середині рядка та друкувати прописними буквами без підкреслення і без крапки наприкінці;
- заголовки підрозділів, слід починати з абзацного відступу і друкувати малими літерами, крім першої. Крапка наприкінці заголовка не ставиться
- ілюстрації (рисунок, схеми, графіки) і таблиці, які розміщуються на окремих сторінках, входять до загальної нумерації сторінок;
- ілюстрації необхідно поміщати безпосередньо після першого посилання на них у тексті або на наступній сторінці.

Критерії оцінювання реферату

При оцінюванні Вашої праці викладача цікавить:

- відповідність темі;
- глибина пророблення матеріалу;
- правильність і повнота використання джерел;
- оформлення реферату.

За темою реферату для підвищення оцінки має відбутися індивідуальна співбесіда викладача зі студентом. За рішенням викладача реферати можуть бути заслухані та обговорені на індивідуальних заняттях.

10. Методи навчання

Лекції (оглядові, тематичні, дискусії); самостійне конспектування основних питань курсу; обговорення конкретних ситуацій; презентації; робота в Інтернет; індивідуальна науково-дослідна робота (реферативне дослідження), тощо.

11. Критерії оцінювання

Оцінювання рівня опанування студентом матеріалу навчальної дисципліни проводиться шляхом поточного та підсумкового (семестрового) контролю.

Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення дисципліни з метою виявлення ступеню розуміння студентом засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній роботі. Поточний контроль здійснюється під час проведення навчальних занять (30 балів) та захисту презентації індивідуального реферативного дослідження (20 балів).

Загальні критерії оцінювання результатів поточного контролю з дисципліни:

90-100 балів	ЗВО виявив цілковите володіння навчальним матеріалом, вміє аргументовано його викладати під час усних опитувань та письмових відповідей. Усі виконані індивідуальні завдання продемонстрували здатність студента не тільки оперувати теоретичним матеріалом, але й застосовувати його на практиці, знаходити раціональні рішення проблемних ситуацій, його здатність до аналітичного та критичного
--------------	--

	мислення.
82-89 бали	ЗВО в цілому достатньо повно володіє навчальним матеріалом, здатний демонструвати знання теоретичних і практичних питань корпоративної соціальної відповідальності. Водночас, під час усного та письмового викладення деяких питань студент допускає окремі неточності та незначні помилки. Виконані індивідуальні завдання показують, що студенту дещо не вистачає аргументованості при розв'язанні деяких проблемних ситуацій.
60-81 балів	ЗВО володіє навчальним матеріалом частково, демонструючи базові теоретичні знання. Усні та письмові питання розкрито частково, поверхово, недостатньо аргументовано. Реферат виконаний на достатньо низькому рівні; індивідуальне практичне завдання обґрунтовано.
0-59 бали	ЗВО не володіє або недостатньо володіє навчальним матеріалом, не розуміє змісту більшості теоретичних питань. Індивідуальні завдання не виконані.

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку, який проводиться у формі усного опитування (співбесіди) за контрольними питаннями з дисципліни. Оцінюється відповідь студента на заліку максимально у 50 балів.

Оцінювання відповіді на теоретичне питання відбувається за наступними критеріями:

понад 90% правильних відповідей 9-10 балів (перший рівень складності) 13-15 балів (другий рівень складності) 22-25 балів (третій рівень складності)	теоретичне питання розкрито в повному обсязі, відповідь на питання викладено в логічній послідовності, зроблено правильні висновки
76 – 90% правильних відповідей 7-9 балів (перший рівень складності) 11-13 балів (другий рівень складності) 19-22 балів (третій рівень складності)	теоретичне питання розкрито майже в повному обсязі, але матеріал викладено в недостатній логічній послідовності або зроблені неправильні висновки
60 – 75 % правильних відповідей 6-7 балів (перший рівень складності) 9-13 балів (другий рівень складності) 15-22 балів (третій рівень складності)	значна частина теоретичного питання не була висвітлена
менш 60 % правильних відповідей 0-6 балів (перший рівень складності) 0-9 балів (другий рівень складності) 0-15 балів (третій рівень складності)	більша частина питання не була висвітлена або питання повністю не розкрито

12. Засоби оцінювання

Опитування та доповіді на семінарських заняттях, оцінка за виконання та захист реферативного дослідження, залік.

Контрольні питання до заліку

1. Дайте визначення понять «рішення» та «управлінське рішення». Визначити класифікацію управлінських рішень. Розкрити сутність цих понять.
2. Вимоги до управлінського рішення. Методи прийняття рішень. Вимоги до управлінського рішення з питань фінансово-економічної діяльності.
3. Процедура прийняття управлінського рішення. Вимоги до технології прийняття рішень. Ієрархія в прийнятті рішень, особливості діяльності цільових між функціональних груп. Механізм прийняття управлінських рішень.
4. Дайте характеристику понять: «система державних органів управління» та «система органів управління освітою», визначте їх спільні риси та відмінності.

5. Бюджетна система України. Методи та форми фінансового механізму системи освіти. Поняття фінансового механізму та фінансування закладів освіти.
6. Законодавча і нормативна база функціонування бюджетної системи: Конституція України; повноваження Верховної Ради України; повноваження Президента України; повноваження Кабінету Міністрів та інших органів виконавчої влади; повноваження органів місцевого самоврядування.
7. Статус школи як юридичної особи: державна реєстрація навчального закладу, законодавча та нормативно-правова база.
8. Статут навчального закладу – основний документ, який визначає права та обов'язки навчального закладу та учасників навчально-виховного процесу.
9. Громадське самоврядування в галузі освіти: органи громадського самоврядування їх права і обов'язки.
10. Професійний та соціальний статус педагогічних та науково-педагогічних працівників, співробітників навчального закладу, їх права та обов'язки.
11. Повноваження Міністерства освіти і науки України. Охарактеризувати, які повноваження Міністерства освіти і науки України потребують змін та доповнення?
12. Джерела фінансування закладів освіти визначені законодавством. Що потрібно розуміти під «власними доходами навчального закладу»?
13. Основні принципи та порядок фінансування бюджетних установ: облік фінансування через органи Державного казначейства; поняття бюджетної класифікації та її структура.
14. Склад і класифікація видатків. Облік касових видатків. Особливості управління фінансовими ресурсами в закладах освіти.
15. Складові матеріально-технічної бази закладів освіти. На яких правах закладам освіти належить майно та земельні ділянки?
16. Організація бухгалтерського обліку в закладах освіти: характеристика діяльності закладів освіти та правові засади їх діяльності; правила та механізми фінансування закладів освіти; організація бухгалтерського обліку в закладах освіти. План рахунків закладів освіти та його структура.
17. Кошторис закладу освіти: поняття про кошторис. Види кошторисів. Власні кошти закладів освіти, їх склад та призначення.
18. Завдання обліку коштів спеціального фонду: сум за дорученнями, депозитних сум та інших бюджетних надходжень. Складання проектів кошторисів: розгляд і затвердження кошторисів; внесення змін до кошторисів.
19. Функціональна структура навчального закладу: стратегічна верхівка, допоміжний та навчально-допоміжний персонал. Основні принципи адміністративного управління: розподіл праці, авторитет, дисципліна, єдність керівництва та управління, підпорядкування особистих інтересів загальному благу, винагорода, ієрархія, централізація, порядок, справедливість, стабільність кадрів, ініціатива, дотримання етичних норм.
20. Управління фінансами загальноосвітнього навчального закладу. Типові штатні нормативи.
21. Структура керівництва загальноосвітнім навчальним закладом: лінійний, функціональний і змішаний типи структури керівництва в закладах освіти.
22. Організаційна побудова бухгалтерії як окремої ділянки навчального закладу. Вимоги до головного бухгалтера навчального закладу.
23. Економічна сутність заробітної плати в закладах освіти та завдання обліку. Класифікація працівників. Облік чисельності працівників та використання робочого часу.

24. Складові визначення педагогічного навчального навантаження учителя. Дайте визначення та характеристику навчального плану та робочого навчального плану.
25. Повноваження та відповідальність розпорядника коштів щодо фінансово-економічної діяльності закладу: законодавча складова, статутні вимоги, посадова інструкція, контракт.
26. Форми оплати праці в закладах освіти. Синтетичний і аналітичний облік розрахунків з оплати праці.
27. Спеціальний фонд: джерела наповнення спеціального фонду кошторису; потреби на які можна використовувати кошти спеціального фонду.
28. Порядок використання та обліку коштів спеціального фонду: власні кошти закладу освіти, їх склад та призначення.
29. Завдання обліку коштів спеціального фонду; облік спеціальних коштів; облік сум за дорученнями; облік інших власних надходжень.
30. Характеристика, класифікація та оцінка основних засобів закладів освіти. Завдання обліку основних засобів навчальних закладів.
31. Облік наявності та надходження основних засобів: безоплатне отримання основних засобів; оприбуткування виявлених під час інвентаризації залишків.
32. Облік зносу та ремонту основних засобів. Облік вибуття основних засобів.
33. Звітність навчальних закладів: поняття про звітність закладу; види звітності; порядок складання балансу.
34. Поняття освітньої послуги. Перелік освітніх та інших послуг, які можуть надаватися навчальними закладами. Вартість освітньої послуги. Калькуляція ціни освітньої послуги. Хто може і має право їх надавати? Хто є споживачами освітніх послуг?
35. Надання платних освітніх послуг навчальними закладами в умовах ринкової економіки. Нормативно-правові засади надання освітніх послуг.
36. Нормативно-правові засади надання освітніх послуг вищими навчальними закладами. Надання платних освітніх послуг ВНЗ.
37. Повноваження керівника щодо управління позабюджетними ресурсами навчального закладу. Складові позабюджетних ресурсів.
38. Правила та напрямки використання позабюджетних коштів. Контроль та відповідальність за використанням позабюджетних коштів.
39. Благодійний фонд – як додаткове джерело фінансування закладу освіти. Законодавчі та нормативно-правові засади функціонування благодійних фондів у закладах освіти.
40. Поняття фандрайзингу, історія виникнення. Основні категорії: об'єкт, суб'єкт, завдання фандрайзингової діяльності. Донори та способи взаємодії з ними. Форми та інструменти фандрайзингу.
41. Правила успішного фандрайзингу. Перспективи розвитку фандрайзингу в Україні.
42. Приклади застосування методики залучення позабюджетних коштів в різних типах навчальних закладів.
43. Меценатство і спонсорство в системі освіти.
44. Благодійні фонди і міжнародні донорські організації. Український та світовий досвід фандрайзингу.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1. Поточний контроль та самостійна робота					Модуль 2 ІНДЗ (реферат)	Підсумкова атестація	Сума			
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2			20	Залік - 50	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
3	4	4	4	4	4	4	3			

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: – необхідним обладнанням при виконанні та презентації науково-дослідного завдання (оцінка фінансового стану підприємства) є персональні комп'ютери з програмним забезпеченням: MS Word, MS Excel, MS PowerPoint.

15. Рекомендовані джерела інформації

Базова

1. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010р. № 5456-УІ.
2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014р., зі змінами.
3. Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону Української РСР «Про освіту» від 21.03.1996 р. № 100/96 – ВР, зі змінами.
4. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. № 996-ХІУ, зі змінами.
5. Закон України «Про державний бюджет України на 2015 рік від 28.12.2014р., № 80-УІІІ.
6. Кодекс законів про працю, затверджений Законом №322-УІІ від 10.12.1971 ВВР, 1971, додаток до №50 ст. 375 (зі змінами).
7. Наказ Державного казначейства України «Про затвердження Порядку обліку зобов'язань розпорядників бюджетних коштів в органах Державного казначейства України» № 136 від 09.08. 2004 р.
8. Наказ Державного казначейства України «Про Роз'яснення щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету» № 181 від 30.09.2005 р.

9. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Типових штатних нормативів загальноосвітніх навчальних закладів» № 1205 від 06.12.2010 р., зареєстрований у Міністерстві юстиції України № 1308/18606 від 22.12.2010 р.
10. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку подання фінансової звітності» № 419 від 28.02. 2000 р., зі змінами.
11. Постанова Кабінету Міністрів України «Про нормативний порядок формування місцевих бюджетів» № 1258 від 29.12.2000р.
12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до використання кошторисів бюджетних установ» № 228 від 28.02.2002 р.
13. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання організації бюджетного процесу» № 1036 від 26.11.2008 р.
14. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам» № 6 від 14.01.2015 р.
15. Андрушкін Б. М. Основи менеджменту: методологічні положення та прикладні механізми / Б. М. Андрушкін, О. Є. Кузьмін. – Тернопіль : Лілея, 1997.
16. Бугенко О. І. Фінансова система України: стан та перспективи розвитку / О. І. Бугенко. - Черкаси : Економічний простір, 2008. - № 17. - 9 с.
17. Василенко В. О. Стратегічне управління: навч. посібник / В. О. Василенко, Т. І. Ткаченко – Київ ЦУЛ, 2003.
18. Ганущак Ю. Навіщо Мінфіну нормативи соціальної забезпеченості? [Електронний ресурс] / Ю. Ганущак. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.dt.ua/2000/2040/56080/](http://www.dt.ua/2000/2040/56080/)
19. Галіцина Л. Школа і фінанси / Л. Галіцина. – Київ, Шкільний світ, 2008. – 177 с.
20. Гевко І. Б. Методи прийняття управлінських рішень : підручник / І. Б. Гевко. – К. : Кондор, 2009. - 187с.
21. Даниленко Л. І. Освітній менеджмент : навчальний посібник / За ред. Л. Даниленко, Л. Карамушки. – К. : Шкільний світ, 2003. – 400 с.
22. Іванова І. В. Менеджер - професійний керівник : навч. посіб. / І. В. Іванова. - К. : Київ. Нац. торг.-екон. ун-т, 2001.
23. Іванова І. В. Менеджмент підприємства. Практикум : навч. посіб. / І. В. Іванова - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001.
24. Колпаков В. М. Теория и практика управленческих решений. Учеб. пособие / В. М. Колпаков. - К. : МАУП, 2000. – 256 с.
25. Кредісов А. І. Менеджмент для керівників / А. І. Кредісов, Є. Г. Панченко, В. А. Кредісов. - К. : Т-во «Знання», КОО, 1999. – 556 с.
26. Крупник А. С. Теорія і практика прийняття управлінських рішень / А. С. Крупник, К. О. Линьов, Є. М. Нужний, О. М. Рудик. - К. : Видавничий дім «Простір», 2007. – 150 с.
27. Кузьмін О. Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту. Навч. посіб. / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. - Львів, 2002.
28. Менеджмент персоналу : навч. посіб. Вид. 2-ге, без змін / В. М. Данюк, В. М. Петюх, С. О. Цимбалюк та ін.; За заг. ред. В. М. Данюка, В. М. Петюха. - К. : КНЕУ, 2006. – 398 с.
29. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом / Т. М. Десятов, О. М. Коберник, Б. Л. Телвін, Н. М. Чепурна. – Х. : Основа, 2003. – 240 с.
30. Національні стандарти бухгалтерського обліку в Україні. – Режим доступу: <http://www.search.ligazakon.ua>
31. Перощук З. І. Бюджетна система України як складова фінансової системи держави / З. І. Перощук. - К. : Фінансове право, 2011. - № 2. - 3 с.
32. Пшенична Л. В. Менеджмент в освіті : навчально-методичний посібник. – Суми : видавничо-виробниче підприємство «Мрія» ТОВ, 2012. – 216 с.

33. Русаков В. Новое в финансировании системы образования / В. Русаков // Народное образование. – 2008. - № 7. - С. 11-18.
34. Трофимова Л. В. Наука финансового права и финансовая политика Украины / Л. В. Трофимова. - К. : Финансовое право, 2012. - № 1. - 6 с.
35. Чугунов І. Я. Бюджетна система в інституційному середовищі суспільства / І. Я. Чугунов, Л. В. Лисяк. - Х. : Фінанси України, 2009. - № 11. - 9 с.
36. Шкільний бюджет в сучасних умовах : практико-орієнтований посібник для директора школи. – К. : Факт, 2009. – 144 с.
37. Шкільний бюджет : навчально-методичний посібник для керівників освіти / В. Мархлевський, Ю. Шукевич, Л. Паращенко та ін. – К. : Таксон, 2011. – 156 с.

Допоміжна

1. Адієс І. Ідеальний керівник. Чому ви не можете ним стати, і що робити з цього приводу. Нова парадигма менеджменту / І. Адієс. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 266 с.
2. Воловець Я. В. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: Навч. посібник / Я.В. Воловець. — К. : Алерта, 2005. — 200 с.
3. Воловець Я.В. Управління фінансово-господарською діяльністю навчальних закладів: Навч. посібник / Я.В. Воловець. — Режим доступу: <http://vns.lp.edu.ua/moodle/course/view.php>
4. Герчиков И. Н. Менеджмент / И. Н. Герчиков. - М. : ЮНИТИ, 1995.
5. Діденко В. М. Менеджмент : підручник / В. М. Діденко. - К. : Кондор, 2008. - 584с.
6. Друкер П. Ф. Практика менеджмента : пер. с англ. : уч. пособ. / П. Ф. Друкер. - М.: Изд. дом «Вильямс», 2000. – 272 с.
7. Економіка та менеджмент : навч. посібник / Під редакцією О. Є. Кузьміна. – Львів : Державний університет «Львівська політехніка».
8. Завадський Й. С. Менеджмент /Й. С. Завадський. - У 3 т. - Т. 1. - 3-вид., доп. - К. : Вид-во Європ. ун-ту - 2001. – 542 с.
9. Захарченков С. П. Обґрунтування концепції дослідження сутності фінансів / С. П. Захарченков. - Х. : Фінанси України, 2009. - № 4. - 7 с.
10. Кривов'язок І. В. Антикризове управління підприємством : навч. посіб. / І. В. Кривов'язок. - К. : Кондор, 2008. – 266 с.
11. Немцов В. Д. Стратегічний менеджмент / В. Д. Немцов, Л. Є. Довгань. - К. : ТОВ «УВПК»ЕКС06-200 1. – 560 с.
12. Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія) : навч. посібник / В. М. Опарін. - К. : КНЕУ, 2000. - 164 с.
13. Орлюк О. П. Фінансове право : навчальний посібник / О. П. Орлюк. - К. : Юрінком Інтер, 2003. – 245 с.
14. Организация труда менеджера. Учеб. пособ. / под ред. проф. Зиновьева Ф. В. – Симферополь : Таврия, 2004. – 232 с. - Рус.
15. Управление персоналом организации : учебник / Под ред. А. Я. Кибанова. – М. : ИНФРА - М, 1997. – 512 с.
16. Фалмер Р. М. Энциклопедия современного управления: в пяти томах. Том 2: Организация как функция управления: энциклопедия / Ред. Х. А. Беков, Н. П. Володина. - М. : ВИПКЭнерго. - 2002. - 142 с.
17. Кириленко О.П. Фінанси: Навчальний посібник / О.П. Кириленко. – Тернопіль: Т.О.В. «ЦМДС», 1998. — 327 с.
18. Хміль Ф. І. Менеджмент : підручник. - К. : Вища пік., 1995. – 351 с.

Інформаційні ресурси

1. Журнал «Актуальні проблеми економіки»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.eco-science.net>
2. Журнал «Економіка України»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/EkUk/index.html

3. Журнал «Економіка. Фінанси. Право»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Efp/texts.html
4. Журнал «Економіст»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ekonomist/index.html
5. Державна служба статистики : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Кабінет міністрів України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
7. Міністерство фінансів України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.minfin.gov.ua>
8. Міністерство освіти і науки України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http:// www.mon.gov.ua](http://www.mon.gov.ua)